

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यू समक्ष आठौँ वार्षिक प्रतिवेदन पेश गरेको सम्बन्धी प्रेस विज्ञप्ति

सम्माननीय राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलज्यू समक्ष आयोगका माननीय कार्यवाहक अध्यक्ष विपिन राज निरौलाले आयोगले आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा सम्पादन गरेका काम कारबाहीको विवरण सहितको राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको आठौँ वार्षिक प्रतिवेदन नेपालको संविधानको धारा २९४ को उपधारा (१) बमोजिम आज मिति २०८३/०५/३१ मा राष्ट्रपति कार्यालयमा आयोजित विशेष समारोहमा पेश गर्नुभयो। सो समारोहमा आयोगका माननीय कार्यवाहक अध्यक्षज्यू, आयोग तथा राष्ट्रपति कार्यालयका सचिव र अन्य कर्मचारीहरुको समेत सहभागिता रहेको थियो।

सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यूले आयोगको आठौँ वार्षिक प्रतिवेदन ग्रहण गर्नुहुँदै आयोगले आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा सम्पादन गरेका काम कारबाही सम्बन्धी वार्षिक प्रतिवेदन पेश गरेकोमा धन्यवाद व्यक्त गर्नु भयो। नेपालको संविधान तथा प्रचलित कानूनको अधीनमा रही आयोगबाट सम्पादन हुँदै आएको कार्यको प्रशंसा गर्नुहुँदै आयोगले आफ्नो भूमिका थप प्रभावकारी बनाउनुपर्ने सुझाव दिनुभयो। प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका सुझावहरुको कार्यान्वयनका लागि नेपाल सरकार तथा व्यवस्थापिका संसदमा सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यू मार्फत पेश गर्ने व्यहोरा समेत जानकारी गराउनुभयो।

प्रतिवेदन पेश गर्दै माननीय कार्यवाहक अध्यक्ष विपिन राज निरौलाले दिनु भएको संक्षिप्त मन्तव्यमा आयोगको आठौँ वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्ने अवसर उपलब्ध गराउनु भएकोमा सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यू प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्नु भयो। माननीय कार्यवाहक अध्यक्षले दिनु भएको संक्षिप्त मन्तव्यमा अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण र राजस्व बाँडफाँटलाई सन्तुलित, समन्यायिक, पारदर्शी र न्यायोचित बनाउन नेपालको संविधानको धारा २५० र २५१ मा राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको व्यवस्था गरिएको, आयोगलाई संविधानका साथै राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४, अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ र राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग नियमावली, २०७६ मा आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार प्रदान गरे अनुरूप आयोगले आफ्नो कार्यजिम्मेवारी पूरा गर्दै वित्तीय सङ्घीयताको संरक्षकको भूमिका निर्वाह गर्दै आएको जानकारी गराउनु भयो।

माननीय कार्यवाहक अध्यक्षज्यूले सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यू समक्ष पेश गर्नुभएको आयोगको आठौँ वार्षिक प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका प्रमुख विषयहरू देहाय बमोजिम रहेको छः

१. राजस्व बाँडफाँट

सङ्घीय विभाज्य कोषमा जम्मा भएको मूल्य अभिवृद्धि कर र आन्तरिक उत्पादनबाट उठेको अन्तःशुल्कको १५ प्रतिशत रकम प्रदेश सरकारबीच र १५ प्रतिशत रकम स्थानीय सरकारबीच आयोगले सिफारिस गरेको आधार र ढाँचा बमोजिम बाँडफाँट हुने व्यवस्था छ। जनसङ्ख्या तथा जनसाङ्ख्यिक विवरण, क्षेत्रफल, मानव विकास सूचकाङ्क, खर्चको आवश्यकता, राजस्व सङ्कलन प्रयास, पूर्वाधार विकास र विशेष अवस्थालाई आधार मानी आयोगले प्रत्येक पाँच वर्षमा वित्तीय बाँडफाँटको आधार र ढाँचा पुनरावलोकन गरी नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने व्यवस्था छ। सोही अनुसार प्रथमपटक गरिएको सिफारिसको पाँचवर्षे अवधि पूरा भई आयोगले आर्थिक वर्ष २०८२/८३ देखि २०८६/८७ सम्मका लागि पुनरावलोकन गरेको आधार र ढाँचा बमोजिम राजस्व बाँडफाँट हुँदै आएको छ। महालेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट प्राप्त प्रारम्भिक विवरण अनुसार, आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को असार १५ गतेसम्म मूल्य अभिवृद्धि कर तथा आन्तरिक उत्पादनबाट सङ्कलित अन्तःशुल्क राजस्व रु. ४ खर्ब ७४ अर्ब १५ करोड १ लाख सङ्घीय विभाज्य कोषमा जम्मा भएकोमा ऐनको व्यवस्था बमोजिम १५ प्रतिशतले हुने रु. ७१ अर्ब १२ करोड २५ लाख प्रदेश विभाज्य कोषमा र सोही बराबरको रकम स्थानीय विभाज्य कोषमा जम्मा भई बाँडफाँट भएको देखियो।

२. सवारी साधन करको बाँडफाँट

प्रदेश र स्थानीय सरकारको एकल अधिकार क्षेत्रमा रहेको सवारी साधन कर परिचालनको अधिकारलाई व्यवस्थित गर्न अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ ले एकल कर प्रशासनको व्यवस्था गरे बमोजिम आयोगले स्थानीय विभाज्य कोषमा जम्मा भएको सवारी साधन कर बाँडफाँटको हिस्सा निर्धारण र सिफारिस गर्दै आएको छ। जनसङ्ख्या र जनसाङ्ख्यिक विवरण, क्षेत्रफल, पूर्वाधार विकासको अवस्था र वनले ढाकेको क्षेत्रफललाई आधार लिई आयोगबाट आर्थिक वर्ष २०८३/८४ का लागि सम्बन्धित प्रदेश सरकारबाट स्थानीय सरकारमा हस्तान्तरण हुने सवारी साधन करको हिस्सा निर्धारण गरी सिफारिस गरिएको छ।

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा कोशी प्रदेश सरकारले सवारी साधन कर बापत रु. ३ अर्ब ६ करोड ६६ लाख सङ्कलन गर्ने लक्ष्य राखेकोमा रु. २ अर्ब ६६ करोड ६७ लाख (लक्ष्यको ८६.९६ प्रतिशत), मधेश प्रदेश सरकारले रु. ५ अर्ब सङ्कलन गर्ने लक्ष्य राखेकोमा रु. ४ अर्ब १६ करोड ६७ लाख (लक्ष्यको ८३.३३ प्रतिशत), बागमती प्रदेश सरकारले रु. १३ अर्ब ७५ करोड सङ्कलन गर्ने लक्ष्य राखेकोमा रु. १३ अर्ब १६ करोड ६७ लाख (लक्ष्यको ९५.७६ प्रतिशत), गण्डकी प्रदेश सरकारले सवारी साधन कर बापत रु. २ अर्ब ३० करोड सङ्कलन गर्ने लक्ष्य राखेकोमा रु. २ अर्ब (लक्ष्यको ८६.९६ प्रतिशत), लुम्बिनी प्रदेश सरकारले रु. ४ अर्ब ८३ करोड सङ्कलन गर्ने लक्ष्य राखेकोमा रु. ३ अर्ब ३६ करोड ६७ लाख (लक्ष्यको ६९.६६ प्रतिशत), कर्णाली प्रदेश

सरकारले रु. २४ करोड ५९ लाख ९२ हजार सङ्कलन गर्ने लक्ष्य राखेकोमा रु. २७ करोड ५० लाख (लक्ष्यको १११.८३ प्रतिशत) र सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारले रु. ९२ करोड ९४ लाख १६ हजार सङ्कलन गर्ने लक्ष्य राखेकोमा रु. ७२ करोड ६३ लाख (लक्ष्यको ७८.१५ प्रतिशत) सङ्कलन गरेको देखिन्छ।

प्रदेश सरकारले सवारी साधन करबाट प्राप्त रकम सम्बन्धित प्रदेशभित्रका स्थानीय सरकारमा मासिकरूपमा बाँडफाँट गर्नुपर्नेमा आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा मधेश र कर्णाली प्रदेश सरकारबाट मासिकरूपमा बाँडफाँट भएको देखिएन। साथै, सबै प्रदेश सरकारले असार महिनाको अन्त्यतिर सङ्कलन भएको सवारी साधन कर सोही आर्थिक वर्षभित्र बाँडफाँट गरी हिसाब मिलान गरेको देखिएन।

३. अन्तर-सरकारी वित्तीय अनुदान

३.१ वित्तीय समानीकरण अनुदान

क. सङ्घबाट प्रदेश र स्थानीय सरकारमा हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान

आयोगले आर्थिक वर्ष २०८३/८४ का लागि नेपाल सरकारबाट प्रदेश तथा स्थानीय सरकारमा हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गरेको छ। उक्त सिफारिस गर्दा राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ ले गरेको व्यवस्था बमोजिम मानव विकास सूचकाङ्क, प्रदेश र स्थानीय तहको विकासको अवस्था, आर्थिक सामाजिक विभेदको अवस्था, पूर्वाधार विकासको अवस्था, जनतालाई पुऱ्याउनुपर्ने सेवा, खर्चको आवश्यकता र राजस्व उठाउन सक्ने क्षमतालाई आधारको रूपमा लिइएको छ। प्रदेश सरकारका लागि रु. ६१ अर्ब ५० करोड ३२ लाख र स्थानीय सरकारका लागि रु. ९० अर्ब २० करोड ४६ लाख गरी कुल रु. १ खर्ब ५१ अर्ब ७० करोड ७८ लाख हस्तान्तरण गर्न सिफारिस गरिएकोमा नेपाल सरकारले सोही अनुसार बजेट विनियोजन गरेको छ।

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ का लागि नेपाल सरकारबाट प्रदेश सरकारलाई रु. ६० अर्ब ६६ करोड र स्थानीय सरकारलाई रु. ८८ अर्ब ९६ करोड ८० लाख हस्तान्तरण गर्न सिफारिस गरेकोमा सोही बमोजिम बजेट विनियोजन भए तापनि प्रदेश सरकारलाई विनियोजनको ९१.४४ प्रतिशत र स्थानीय सरकारलाई विनियोजनको ९१.४९ प्रतिशत हस्तान्तरण भएको देखिन्छ। सिफारिस र बजेट विनियोजन बमोजिमको वित्तीय समानीकरण अनुदान हस्तान्तरण नहुँदा प्रदेश र स्थानीय सरकारको बजेट कार्यान्वयन प्रभावित भएको देखिन्छ।

ख. प्रदेशबाट प्रदेशभित्रका स्थानीय सरकारमा हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान

प्रदेश सरकारले स्थानीय तहलाई खर्च आवश्यकता र राजस्व क्षमताका आधारमा वित्तीय समानीकरण अनुदान उपलब्ध गराउने कानूनी व्यवस्था अनुसार आयोगले राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा १६ को उपदफा (१) मा तोकिएका आधार र सूचकका आधारमा आर्थिक वर्ष २०८३/८४ का लागि सबै प्रदेशबाट स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गरेको छ। कोशी प्रदेश सरकारलाई रु. १ अर्ब ५० करोड, मधेश प्रदेश सरकारलाई रु. १ अर्ब ११ करोड, बागमती प्रदेश सरकारलाई रु. १ अर्ब ४९ करोड ५५ लाख, गण्डकी प्रदेश सरकारलाई रु. १ अर्ब १६ करोड, लुम्बिनी प्रदेश सरकारलाई रु. ९६ करोड, कर्णाली प्रदेश सरकारलाई रु. १ अर्ब र सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारलाई रु. ९१ करोड ८० लाख वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गरेकोमा सोही बमोजिम सम्बन्धित प्रदेश सरकारबाट बजेट विनियोजन भएको देखिन्छ।

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ का लागि प्रदेश सरकारलाई प्रदेशभित्रका स्थानीय सरकारलाई वित्तीय समानीकरण अनुदान हस्तान्तरणका लागि सिफारिस गरेकोमा सबै प्रदेश सरकारले सिफारिस बमोजिम नै बजेट विनियोजन गरेको देखिन्छ। मधेश प्रदेश, कर्णाली प्रदेश र सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारले क्रमशः विनियोजनको ८०.९७ प्रतिशत, ९९.११ प्रतिशत र ९१.८९ प्रतिशत हस्तान्तरण गरेको देखियो भने अन्य प्रदेश सरकारले सिफारिस र विनियोजन बमोजिम नै हस्तान्तरण गरेको देखिन्छ।

३.२ सशर्त अनुदान

राष्ट्रिय नीति तथा कार्यक्रम, मानक र पूर्वाधारको अवस्था अनुसार प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिने सशर्त अनुदानको सम्बन्धमा अध्ययन अनुसन्धान गरी आधार तयार गर्ने संवैधानिक जिम्मेवारी बमोजिम आयोगले आर्थिक वर्ष २०८३/८४ का लागि नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारलाई सशर्त अनुदान हस्तान्तरणको आधार तय गरी सिफारिस गरेको छ। अघिल्ला आर्थिक वर्षका लागि नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारलाई सशर्त अनुदान हस्तान्तरणका लागि सिफारिस गरेको आधार बमोजिम हस्तान्तरण भए नभएको सम्बन्धमा तथ्याङ्क उपलब्ध नभएकाले विश्लेषण गर्न सकिएन।

४. प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी बाँडफाँट

अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ मा प्राकृतिक स्रोतबाट सङ्कलित रोयल्टी सङ्घ, सम्बन्धित प्रदेश र सम्बन्धित स्थानीय सरकारलाई क्रमशः ५०, २५ र २५ प्रतिशतका दरले बाँडफाँट हुने व्यवस्था रहेको छ। नेपाल सरकारले राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको सिफारिसमा प्राकृतिक स्रोतको उपयोगबाट प्रभावित हुने सम्बन्धित प्रदेश तथा स्थानीय सरकारलाई प्रभावित भएको अनुपातमा समन्यायिकरूपमा प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टी बाँडफाँट गर्दै आएको छ। सोही अनुरूप प्राकृतिक स्रोतको भौगोलिक अवस्थिति, प्रभावित क्षेत्रफल, प्रभावित जनसङ्ख्या र

४

प्राकृतिक स्रोतको दिगो व्यवस्थापनमा सहभागिताका आधारमा आर्थिक वर्ष २०८३/८४ का लागि पर्वतारोहण, विद्युत, वन, खानी तथा खनिज र रेडियो फ्रिक्वेन्सीबाट सङ्कलन हुने रोयल्टी रकम सम्बन्धित प्रदेश र सम्बन्धित स्थानीय सरकारलाई बाँडफाँट गर्न हिस्सा निर्धारण गरी नेपाल सरकारलाई सिफारिस गरिएको छ।

पर्वतारोहण, विद्युत, वन र खानी तथा खनिजबाट प्राप्त रोयल्टी सङ्घीय विभाज्य कोषमा जम्मा गरी तीन तहका सरकारबीच बाँडफाँट हुँदै आएको छ भने आयोगले सिफारिस गरे तापनि दूरसञ्चार सेवाको रेडियो फ्रिक्वेन्सीबाट प्राप्त रोयल्टी सङ्घीय विभाज्य कोषमा जम्मा भएको देखिएन।

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा प्राकृतिक स्रोतबाट कुल रोयल्टी रु. ७ अर्ब ३३ करोड ३५ लाख ७९ हजार ८ सय ८६ सङ्कलन भएको देखिन्छ। जसमध्ये विद्युतबाट ५३.६९ प्रतिशत, वनबाट २२.३२ प्रतिशत (संरक्षित क्षेत्रबाट ९.१५ प्रतिशत र राष्ट्रिय वनबाट १३.१७ प्रतिशत), पर्वतारोहणबाट १३.६२ प्रतिशत र खानी तथा खनिजबाट १०.३७ प्रतिशत रोयल्टी सङ्कलन भएको देखिन्छ। सङ्कलित रोयल्टी रकमबाट सबैभन्दा बढी बागमती प्रदेश सरकारले रु. ५७ करोड २६ लाख ५९ हजार र सबैभन्दा कम मधेश प्रदेश सरकारले रु. २ करोड ४९ लाख ९२ हजार प्राप्त गरेको देखिन्छ। प्रदेश सरकारले प्राप्त गरेको कुल रोयल्टीमध्ये पर्वतारोहणतर्फ सबैभन्दा बढी कोशी प्रदेशले ८२.०२ प्रतिशत प्राप्त गरेको छ। विद्युततर्फ सबैभन्दा बढी रोयल्टी बागमती प्रदेशले ४१.१६ प्रतिशत प्राप्त गरेको छ। वनतर्फ सबैभन्दा बढी कोशी प्रदेशले २५.६६ प्रतिशत र खानी तथा खनिजतर्फ सबैभन्दा बढी लुम्बिनी प्रदेशले ६३.९४ प्रतिशत रोयल्टी प्राप्त गरेको छ। मधेश प्रदेशले पर्वतारोहण, विद्युत र खानी तथा खनिजतर्फको रोयल्टी प्राप्त गरेको देखिदैन।

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा स्थानीय सरकारबीच बाँडफाँट भएको रोयल्टीको विश्लेषण गर्दा पर्वतारोहणबाट ११३ स्थानीय तह, विद्युतबाट १५३ स्थानीय तह, वनबाट ७४२ स्थानीय तह र खानी तथा खनिजबाट ५० स्थानीय तहले रोयल्टी प्राप्त गरेको देखिन्छ।

अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ७ सँग सम्बन्धित अनुसूची-४ बमोजिम प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टीको तीनै तहका सरकारबीच बाँडफाँट हुने अनुपात आयोगको सिफारिसमा प्रत्येक पाँच वर्षमा नेपाल सरकारले पुनरावलोकन गरी नेपाल राजपत्रमा प्रकाशन गर्न सक्नेछ भन्ने प्रावधान अनुसार आयोगबाट मिति २०८१/११/०२ गते र मिति २०८३/०२/०६ गते नेपाल सरकारलाई सिफारिस गरिएकोमा सो बमोजिम पुनरावलोकन भई नेपाल राजपत्रमा प्रकाशन भएको छैन।

प्राकृतिक स्रोतको परिचालनका लागि तीन तहका सरकारबीच लगानी तथा प्रतिफलको हिस्सा निर्धारण र प्राप्त हुने रोयल्टी बाँडफाँटका साथै प्राकृतिक स्रोतको बाँडफाँट सम्बन्धी विषयमा उठ्न सक्ने

सम्भावित विवाद निवारण र सोसँग सम्बन्धित वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन सम्बन्धमा प्राकृतिक स्रोतको परिचालन सम्बन्धी एकीकृत कानून यथाशीघ्र निर्माण गर्नुपर्ने देखिन्छ।

५. आन्तरिक ऋणको सीमा

नेपालको संविधानमा तीनै तहका सरकारले आन्तरिक ऋण परिचालन गर्न सक्ने व्यवस्था रहेको छ। समष्टिगत आर्थिक सूचकहरूको विश्लेषण गरी सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारले लिन सक्ने आन्तरिक ऋणको सीमा निर्धारण गरी सिफारिस गर्ने संवैधानिक जिम्मेवारी आयोगलाई रहेको छ।

नेपालको समष्टिगत आर्थिक स्थिति, राजस्व र खर्चको अनुमान र बजार सहजता समेतको विश्लेषण गरी नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०८३/८४ का लागि अनुमानित कुल गार्हस्थ उत्पादनको ५.५ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी राष्ट्रिय नीति/योजनामा आधारित भई लागत लाभ विश्लेषण (Cost Benefit Analysis) बाट आन्तरिक प्रतिफल दर (Internal Rate of Return-IRR) वा खुद वर्तमान मूल्य (Net Present Value-NPV) उपयुक्त देखिएका आयोजना/परियोजना कार्यान्वयनका साथै राष्ट्रिय गौरवका आयोजना, रूपान्तरणकारी आयोजना र मध्यमकालीन खर्च संरचना अन्तर्गतको पहिलो प्राथमिकताप्राप्त आयोजनाका लागि आन्तरिक ऋण उठाउन सक्ने गरी सिफारिस गरेको छ। सो आर्थिक वर्षका लागि नेपाल सरकारले रु. ४ खर्ब १० अर्ब आन्तरिक ऋण परिचालन गर्ने लक्ष्य राखेको देखिन्छ।

सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयबाट प्राप्त विवरण अनुसार, आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा नेपाल सरकारले रु. ३ खर्ब ६२ अर्ब आन्तरिक ऋण परिचालन गर्ने लक्ष्य राखेकोमा रु. ३ खर्ब ५८ अर्ब ६६ करोड ६ लाख ९० हजार परिचालन गरेको देखिन्छ। राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को प्रारम्भिक कुल गार्हस्थ उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा) अनुमान रु. ६६ खर्ब ९ करोड ९० लाख रहेकोमा सोको अनुपातमा आन्तरिक ऋणको हिस्सा ५.४३ प्रतिशत हुन आउँछ। उक्त आन्तरिक ऋण आयोगबाट सिफारिस गरिएको सीमाभित्र रहेको देखिन्छ।

प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारले आन्तरिक ऋण परिचालनको संरचनागत र प्रक्रियागत प्रबन्ध पूरा भएको अवस्थामा आर्थिक वर्ष २०८३/८४ मा राजस्व बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने रकम र आफ्नो आन्तरिक स्रोतबाट प्राप्त हुने राजस्व रकमको योगफलको १२ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी लागत लाभ विश्लेषणबाट अन्तरिक प्रतिफल दर (Internal Rate of Return-IRR) वा खुद वर्तमान मूल्य (Net Present Value-NPV) उपयुक्त देखिएका आयोजना/परियोजना कार्यान्वयनका लागि नेपाल सरकारको स्वीकृतिमा आन्तरिक ऋण उठाउन सक्ने गरी आयोगले सिफारिस गरेको छ।

आर्थिक वर्ष २०८३/८४ का लागि प्रदेश सरकारले पेस गरेको वार्षिक बजेटमा मधेश प्रदेश सरकारले रु. १ अर्ब ५० करोड र गण्डकी प्रदेश सरकारले रु. १ अर्ब ७५ करोड आन्तरिक ऋण परिचालन गर्ने लक्ष्य राखेको छ। मधेश प्रदेश सरकारले राजस्व बाँडफाँटको रकम र प्रदेश सरकारको आफ्नो आन्तरिक स्रोतबाट प्राप्त हुने राजस्व रकम रु. २४ अर्ब ५ करोड ७५ लाख

सङ्कलन गर्ने लक्ष्य राखेको छ। उक्त लक्ष्य उल्लिखित राजस्वको ६.२४ प्रतिशत हुन्छ, जुन आयोगबाट भएको सिफारिसको सीमाभित्र रहेको छ। गण्डकी प्रदेश सरकार र मधेश प्रदेश सरकारले आन्तरिक ऋण परिचालनको लागि राखेको लक्ष्य आयोगबाट भएको सिफारिसको सीमाभित्र रहेको छ। अन्य प्रदेश सरकारले आन्तरिक ऋण परिचालन गर्ने लक्ष्य राखेको देखिएन। आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा १७ वटा स्थानीय सरकारले नगर विकास कोषबाट रु.३३ करोड ८७ लाख ८१ हजार ५ सय ४३ ऋण परिचालन गरेको देखिन्छ। आन्तरिक ऋण परिचालन गर्दा स्थानीय सरकारले वित्तीय अनुशासनलाई पालना गर्नुपर्ने हुन्छ।

(सुकंदेव प्रसाद बाँस्कोटा)

सहसचिव / प्रवक्ता

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग

मिति: २०८३ भदौ ३१ गते